

Otázka: Metody psychologického výzkumu

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): Jitunka

Pozorování

- rozdělujeme na běžné lidské pozorování a vědecké pozorování
- Patří k základním technikám sběru dat. Pozorování jako pracovní metodu používají nejen vědci ze všech oborů, ale také běžní lidé

Pozorování běžné lidské

- je nejstarší a nejznámější způsob, jakým se člověk dovídá o světě kolem sebe
- Při pozorování běžném lidském dochází obvykle k tomu, že člověk pozoruje věci, které na něj zapůsobí svou nezvyklostí, nápaditostí, zajímavostí

Pozorování vědecké

- Technika sběru info založena na zaměřeném, systematickém a organizovaném sledování smyslově vnímatelných projevů a aktuálního stavu prvků, aspektů, které jsou objektem zkoumání
- Při vědeckém pozorování je pozorováno to, co bylo předtím pečlivě naplánováno

pozorovat, definovat. Vědecké pozorování je tedy *plánovitě selektivní*

Dělení:

- Standardizace – vše podstatné je předem formalizováno, předepsáno
- Nestandardizace – bývá využíván v kvalitních výzkumech
- Zúčastněné – používáno tehdy, pokud pozorovatel vstupuje do skup. pozor. osob
- Nezúčastněné – pozorovatel je mimo pozorovanou skupinu
- Zjevném – osobám je známo, že jsou pozorované
- Skryté – osobám není známo, že je někdo pozoruje, výhodná při pozor. chování osob
- Introspekce – sebepozorování, zkoumání vlastních duševních pochodů, stavů
- Extrospekce – pozorování vnějších projevů člověka v přirozených nebo speciálně upravených situacích

Dotazník

- Nejběžnější nástroj pro sběr dat pro různé průzkumy
- Skládá se ze série otázek, jejichž cílem je získat názory a akta od respondentů
- Výsledná data se dají mnohem lépe zpracovat

Výhody dotazníku

- Nejlevnější metoda výzkumu, jednoduché zpracování a vyhodnocení
- Jedna z nejméně dotěrných metod průzkumu, jednoduchý na vyplnění

Nevýhody dotazníku

- Může být obtížné získat respondenty, je snadnější vyplnit nepravdivé info.
- Redukuje komunikaci

Rozdíl mezi anketou a dotazníkem

- Anketa je druh techniky založena na dotazníku, která slouží především ke zjištění názoru co nejvíce lidí. Skládá se pouze z několika otázek a publikuje se v tisku, rozesílá poštou apod.

Rozhovor

- Mezilidská komunikace, která může probíhat „tváří tvář“ nebo elektronickými médii
- Je to komunikace mezi dvěma nebo více osobami, odehrává se např: mezi otcem a synem
- Může být:
 - Konverzace (mezilidská komunikace)
 - Dialog
 - Interview
 - Osobní rozhovor
 - Skupinový rozhovor

Experiment

- Soubor jednání a pozorování, jehož účelem je ověřit nebo vyvrátit poznatek nebo hypotézu
- Provádí se v přirozeném prostředí nebo v laboratorním prostředí
- Dělení:
 - Vědecký – měl by být opakovatelný, ověřitelný, podmínky se liší podle oboru
 - Myšlenkový – vychází z myšlené situace a snaží se logicky odvodit důsledky

Sociometrie

- Soubor sociologických metod, které se pokoušením měřit vztahy ve skupině, vzájemné sympatie a antipatie členů skupiny
- Jejím zakladatelem je Jakob Levy Moreno
- Dělení:

- Přímé – nutné, aby respondent reagoval pravdivě
- Nepřímé – respondentova snaha o zvrácení výsledku testu
- Sociometrická analýza – sociometrická matice, sociogram, sociometrický index

Anamnéza

- rozvzpomínání
- Soubor informací potřebných k bližší analýze stavu pacienta, zejména z jeho minulosti
- Dělení:
 - Přímá – forma rozhovoru s pacientem
 - Nepřímá – forma rozhovoru od doprovodu (není-li nemocný schopen rozhovoru)
 - Rodinná – slouží většinou k posouzení dědičného rizika pro některé choroby
 - Osobní – měla by obsahovat důležité info o všech dosavadních obtížích nemocného
 - Gynekologická – jen u žen, zaznamenává se věk, první menses, začátek sexus. života, důležité info o porodu
 - Farmakologická – zahrnuje seznam používaných léků

Rozbor výsledků činnosti

1. Kresba a její rozbor

- Kresba se dá hodnotit u dětí do 12 let nebo u mentálně postižených, nebo u lidí, kteří nekomunikují
- Nejčastější téma je rodina, lidská postava
- Většinou u dětí, které jsou zneužívány
- Hodnotí se:
 1. Prostorové uspořádání, držení tužky
 2. Velikost, obsahová náplň
- Plynulost čar, barevnost

2. Výsledky práce

- Zručnost, detail

- Literární pokusy, hudební díla

3. **Rozbory školních prací**

- Školní sešity, porovnání školní práce s domácí

Etické problémy výzkumu

- Na problémy etického výzkumu můžeme narazit v dotaznících, rozhovorech apod., ve kterých se dotazujeme člověka, který má nějaký problém.
- V otázkách ho můžeme nějakým způsobem urazit, nebo špatně položit otázku, kterou si dotazovaný špatně vyloží
- Př: U stolu sedíme s člověkem, který má problém se sebepoškozováním a my se ho zeptáme, jak na to reaguje jeho rodina, nebo jak mu v tomto pomáhají kamarádi. Touto otázkou ho můžeme podráždit.
- Základem výzkumu je správné položení otázky

Životopis

- Metoda zkoumání životních událostí klienta
- Soubor informací potřebných k bližšímu rozboru pacienta, zejména z jeho minulosti
- Může být:
 - Forma psaní – klient v životopisu rozepisuje své životní události
 - Forma mluvení – klient o svém životě povídá
- Podobné anamnéze

Test

- Dotazník na základě otázek, na které čtenář odpovídá celými větami a uplatňuje zde své vědomosti. POUZE DO RUKOU ODBORNÍKŮ
- Př:
 - Těhotenský test, vědomostní test

- Psychologický test, apod.
 - IQ test
 - **Rorschachův test**
 - Inkoustové skvrny, které se užívají k rozboru osobností, využívají projekci myšlenkových pochodů a osobnostních rysů na neurčitých objektech